BARDU KOMMUNE

KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2018-2021

Vedtatt av kommunestyret 9. november 2017

KVALITET OG TRIVSEL I FRISKE OMGIVELSER

INNHOLD

1. INNLEDNING 3

2. PLANSTRATEGI – FØRINGER OG FORVENTNINGER 3

2.1. Generelt 3

2.2. Nasjonale forventninger til kommunal planlegging 3

2.3. Regionale føringer og utviklingstrekk i Troms fylke 4

2.4. Statusbilde ut fra tilgjengelige datakilder 5

2.4.1 Statusbilde kommunereformen 5

2.4.2 Kommunebarometeret 5

2.4.3 NHO kommune NM 2017 6

2.5. Innspill til planstrategien 7

2.5.1 Fylkesmannen 7

2.5.2 Sametinget 7

2.5.3 Troms fylkeskommune 7

3. SATSINGSOMRÅDER KOMMUNENS SAMFUNNS- OG AREALPLAN 8

3.1. Samfunnsdelen 8

3.2. Arealdelen og nye reguleringsplaner 8

3.2.1 Nye reguleringsplaner 9

4. BARDU KOMMUNES PLANER 2018-2021 9

4.1. Utfordringer for kommunen 9

4.2. Kommunens plansystem 9

4.3 Konkrete planer 10

1. INNLEDNING

I plan- og bygningsloven § 10-1 stilles det krav til kommunene om å ha en kommunal planstrategi. Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye planer i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Bardu kommune vedtok sin nåværende planstrategi i 2012, sammen med et plansystem for kommunen. Dette innebærer at nåværende kommunestyre ikke har tatt stilling til planstrategi i sin periode.

Planarbeidet skal være det viktigste verktøyet for å styre utviklingen av kommunen. Det er viktig med gode planprosesser hvor viktige utfordringer og problemstillinger blir belyst og drøftet, og hvor man finner fram til gode løsninger. Planprosessene skal sikre demokratisk styring, bred deltakelse og legge til rette for læring og utvikling av nye ideer og perspektiv.

Planarbeid blir ofte sett som en kontinuerlig prosess, og planens forankring i organisasjonen er viktig for den betydning planen får for utvikling av kommunen. Både administrasjonen og politisk ledelse må ha et eierforhold til planene. Det er også viktig at brukerinteressene og andre berørte parter får mulighet til å bidra i planprosessene. Dette eierforholdet oppnås gjennom aktiv deltakelse i planprosessene.

Ny planstrategi ble våre 2017 varslet for oppstart og rullering, og det er kommet inn uttalelser fra Fylkesmannen, Troms fylkeskommune og Sametinget.

2. PLANSTRATEGI – FØRINGER OG FORVENTNINGER

2.1.Generelt

Planstrategien skal omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden for kommunestyrets 4-årsperiode. Det vil være fritt opp til kommunestyret å vedta en ny planstrategi i valgperioden.

2.2.Nasjonale forventninger til kommunal planlegging

Et utgangspunkt for utarbeidelse av den kommunale planstrategien er de nasjonale forventningene til kommunal og regional planlegging. I 2015 forelå det et nytt forventningsdokumentene fra regjeringen: Nasjonale forventninger. De nasjonale forventningene peker på oppgaver og interesser som regjeringen mener det er viktig at fylkeskommunene og kommunene fokuserer på i planleggingen i den kommende perioden, for å bidra til gjennomføring av gjeldende nasjonal politikk. Forventningsdokumentet 2015 omfatter følgende hovedtema:

- Gode og effektive planprosesser
- Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

Utarbeidelse av kommunal planstrategi innebærer en arena for dialog og samhandling mellom flere aktører om utfordringer og gjensidige forventninger. Dette er ivaretatt gjennom oppstartsmelding og høring. I tillegg til nasjonale forventninger er derfor lokal erfaring og kunnskap av avgjørende betydning for å komme fram til en felles forståelse og enighet om hva som er hovedutfordringene i kommunen, og hvilke utfordringer som bør prioriteres. Det vises også til grundige analyser i forbindelse med kommunereformen. Med det sterke fokuset Bardu kommune har hatt de senere år på utarbeidelse av samfunnsplan- og arealplan, og oppgradering av Setermoen tettsted, dekker dette langt på vei alle områdene i forventningsdokumentet.

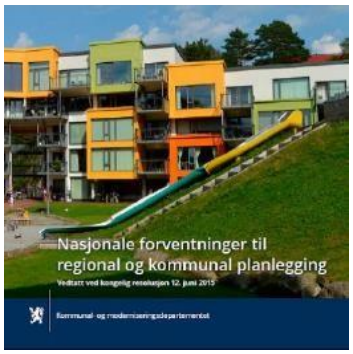

2.3. Regionale føringer og utviklingstrekk i Troms fylke

Gjeldende fylkesplan for Troms 2014-2025 med bakenforliggende kunnskapsgrunnlag beskriver følgende utviklingstrekk:

- Nordområdefokus både utenrikspolitisk, og i forhold til energi, klima og marine ressurser
- Befolkningsvekst i Tromsøregionen, med Tromsø som den store drivkraften. I Midt-Troms er Lenvik driveren i befolkningsveksten, Bardu og Målselv stabile. Mindre kystkommuner med stor befolkningsnedgang og eldre befolkning.
- Omstilling i Forsvaret som gir store ringvirkninger for lokalsamfunn, noe som spesielt har aktualisert seg rundt nedleggelse/flytting av 339-skvadronen på Bardufoss
- Sterk vekst og optimisme i sjømatnæringen og reiseliv, utfordringer med rekruttering av kompetent arbeidskraft
- Transportinfrastruktur som begrensning for næringsutvikling
- Naturgitte fortrinn for matproduksjon, både innen landbruk og reindrift. Men nedgang i antall bruk og produksjon, samt rekruttering til landbruket.

De viktigste regionale planene og strategiene for Troms fylke er følgende:

- Regional plan for Landbruket i Troms 2014-2024
- Regional Transportplan 2014-2023
- Regional plan for handel og service 2016-2025
- Regional bibliotekplan
- Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027
- Regional forvaltningsplan Vannregion Troms 2016-2021
- Regional plan for Kultur 2016-2019
- Regional plan for Reindrift 2017- (Under arbeid)
- Regional plan for idrett og anlegg for fysisk aktivitet 2017-2028 (Under arbeid)
- Midt-Troms regionråd «Regional næringsplan for Midt-Troms» (Ferdigstilles 2018) ○ Satsingsområdene Sjømat – Reiseliv - Forsvar

2.4.Statusbilde ut fra tilgjengelige datakilder

2.4.1 STATUSBILDE KOMMUNER EFORMEN

I forbindelse med kommunereformen er det i 2015 utarbeidet et statusbilde for kommunen. Denne er så fersk, at den benyttes som bakgrunnsdokument for ny planstrategi, se følgende link: Statusbilde - Bardu.

Her nevnes kun hovedmomenter, resterende vises til rapporten:

- Leverer gode tjenester og har god kompetanse på de fleste områder
- Høy aktivitet og ressursbruk, godt og høyt tjenestetilbud
- Utfordringer knyttet til små fagmiljøer
- Utfordringer til rekruttering innen spesielle stillinger
- Opplever en nedgang i kommunens inntekter

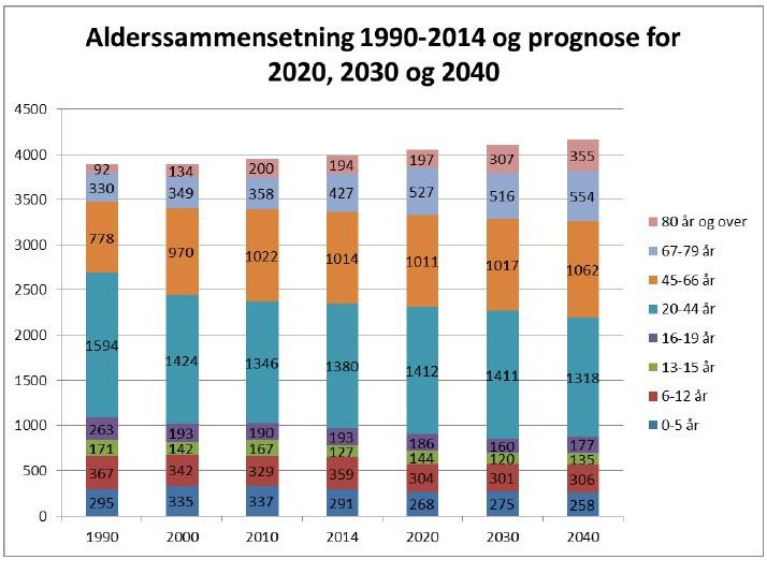

Alderssammensetningen og folketallsutviklingen viser en jevn stabil økning frem til 2040 etter SSBs hovedalternativ MMMM. Gruppen 80 + vil øke betydelig fra 2020, men den yrkesaktive gruppen 20-44 år vil minke, noe som er bekymringsfullt og en nasjonal trend.

2.4.2 Kommunebarometeret

Kommunebarometeret er en måling som publiseres av Kommunal Rapport hvert år. Her rangeres kommunene etter 141 nøkkeltall, på tvers av 12 ulike sektorer. Dette gjøres ved hjelp av offentlig tilgjengelige data. Hovedelementet er en konkret analyse av hvordan den enkelte kommunen presterer målt mot resten av Kommune-Norge.

Bardu havner på 340. plass i kommunebarometeret for 2017. Sees det bare på nøkkeltall for sektorene og ignorerer økonomiske rammebetingelser, er kommunen på 224. plass. Dette er omtrent midt på treet. Kategorier og plassering ser slik ut sammelignet med kommune-Norges 428 kommuner:

Kategori	Plassering blant 428 kommuner
Grunnskole	254
Pleie- og omsorg	119
Barnevern	285
Økonomi	227
Helse	62
Barnehage	147

Kategori	Plassering blant 428 kommuner
Sosialhjelp	89
Kultur	191
Kostnadsnivå	367
Miljø og ressurser	372
Saksbehandling	Manglende data
Vann, avløp og renovasjon	216

Kostnadsnivå og kommunens økonomiske handlefrihet er under press, slik det også påpekes fra Fylkesmannen, og som er avdekket "Ståstedsanalyse Bardu" utarbeidet av Bedriftskompetanse AS i 2016.

2.4.3 NHO kommune NM 2017

I tillegg er det sett på NHOs «Kommune-NM 2017» Kommune NM - Rapport 2017. Slik som NHO har bygd opp kriteriene scores det ut fra attraktivitet og lokal vekstkraft knyttet til kriterier for privat næringsliv, arbeidsmarked, kompetanse, demografi og kommuneøkonomi. Kommunen kan ha en god økonomi og gode tjenester, men allikevel score dårlig i forhold til NHOs kriterier.

År	Rangering Troms fylke	Rangering landsbasis
2016	9	333
2015	6	221

I NHOs kommunebarometer rangerer Bardu på 9. plass i Troms, på plass 333 på landsbasis. Tallgrunnlaget er fra 2016. Bardu er den lavest rangerte kommunen i landet på næringslivsindikatoren – nr. 426. Dette kommer av kommunens ensidige næringsliv med over 70 % offentlige arbeidsplasser, primært som følge av Forsvaret, samt lavt innkjøp av private tjenester. Kommunen scorer derimot svært høyt på sysselsettingsindikatorer, med 0,9 % ledige av arbeidsstyrken, svært lavt sykefravær, ung arbeidsstyrke, og et høyt utdannelsesnivå på fylkesnivå.

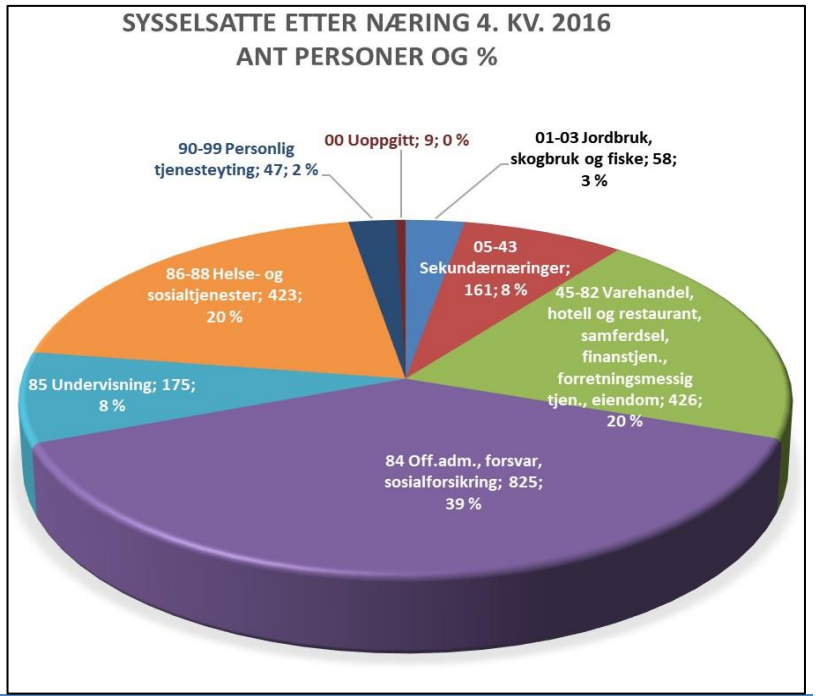

2.5. Innspill til planstrategien

2.5.1 Fylkesmannen

Flere av innspillene er standardinnspill som er ivaretatt, spesielt gjennom arealplanens prosess. Men følgende kan trekkes frem:

- Kommunen har lite midler på disposisjonsfondet, betydelig under landsgjennomsnittet, og en økning i investeringsbudsjettet i økonomiplanen. Økonomisk handlefrihet må synligjøres i planstrategiens prioriteringer.
- Anbefaler kommunedelplan for naturmangfold
- Sikre gode rutiner for avfallshåndtering og forsøpling
- Landbruk bør inn i næringsplan
- Reiseliv bør inn i næringsplan – eller egen plan for Grønt reiseliv
- Helhetlig helse- og omsorgsplan, inkludert utfordringer for asylsøkere og flyktninger. Være OBS på de lovpålagte planene (Plan for helsemessig og sosial beredskap og smittevernplan)
- Ha fokus på barn- og unges interesser i planlegginga
- Ha fokus på Universell Utforming
- Sjumilssteget

2.5.2 Sametinget

Bardu kommune er en del av det tradisjonelle samiske området, og planstrategien må ha fokus på utfordringer og muligheter for samisk språk, kultur, næring og kulturminner. I dette ligger det en anbefaling om at kommunen foretar en kartlegging utviklingstrekk og utfordringer som kan avdekke behov som skal inn i planverk.

2.5.3 Troms fylkeskommune

Henviser i stor grad til føringer og kunnskapsgrunnlag fra regionale planer, jf. kap. 2.3. Ber kommunen ta stilling til om gjeldende kommuneplan skal revideres eller videreføres uten endringer, ut fra nye utfordringer/endringer.

3. SATSINGSOMRÅDER KOMMUNENS SAMFUNNS- OG AREALPLAN

3.1 Samfunnsdelen

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2012 under forrige kommunestyreperiode. Den finnes på følgende link: Samfunnsdelen. Visjonen er

«Trivsel og kvalitet i friske omgivelser» Og

overordnet mål er:

«Bardu skal, basert på bærekraftig utvikling og samspill mellom natur og mennesker, være en trygg og attraktiv kommune.»

Den har 12 temaer/satsingsområder med målsettinger:

- Videreutvikling Setermoen tettsted
- Bosetting og skolestruktur
- Landbruk
- Reindrift
- Kultur og friluftsliv
- Stein, grus og mineralressurser
- Vassdrag
- Samferdsel
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Folkehelse
- Natur og miljø
- Forsvaret – Næringsliv – arbeidsplasser

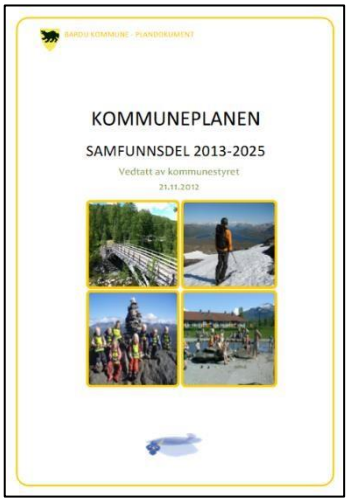

3.2 Arealdelen og nye reguleringsplaner

Arbeidet med arealplanen er høsten 2017 i sluttfasen, med en forventet fremdrift på endelig vedtak innen årsskiftet. Svært mange av satsingsområdene fra samfunnsdelen er tatt inn i arealdelen og blir således tiltak for å oppfylle målene som er satt. Det nevnes her:

- Nye boligformål og 8 områder for spredt boligbygging
- Kjerneområder for landbruk som hensynssoner
- Fritids- og turistformål, og spredt næringsformål for naturbasert turisme
- Områder for råstoffutvinning
- Utfartsparkeringsplasser
- Områder for spredt fritidsbebyggelse
- Hensynssoner for reindrift, naturmiljø og biologisk mangfold
- Båndlegging av naturområder og freda kulturminner
- Risiko og sårbarhetsanalyser

3.2.1 NYE REGULERINGSPLANE R

Nye reguleringsplaner som kommer i planperioden skal behandles etter bestemmelsene i ny arealplan, jmf. «Bestemmelser og retningslinjer» kap. 2.1, og kravene til saksgang i nye reguleringsplaner som er omtalt i kap. 10.

4. BARDU KOMMUNES PLANER 2018-2021

4.1 Utfordringer for kommunen

Ut fra vurderinger av hvilke utfordringer kommunen har, skal man prioritere hvilke planprosesser og tiltak som kommunen må prioritere for å nå nye mål. Kommunens administrasjon ser på følgende utfordringer som retningsgivende for prioritering av planarbeid:

- Kommunal infrastruktur, veg, vann/avløp/fiber. Store kostnader for vedlikehold/utbygging
- Dårlige veger som utfordring for næringene, reiseliv og innbyggere
- Ha nok barnehageplasser, distrikt/sentrum
- «Barduskolen» - ha en struktur som bidrar til fokus på skolens innhold forut for vurdering av bygningsmasse/romprogram
- Kommunal bygningsmasse – lite arealeffektive bygg, store drifts- og vedlikeholdsutgifter
- Ha kontinuerlig og helhetlig fokus på folkehelse i hele livsløpet
- Ha nok sentrumsnære arealer for langsiktig boligutvikling, både privat og offentlig tilrettelagte boliger
- Opparbeide nye og attraktive næringsarealer
- Ha nok sentrumsnære arealer for annen privat og offentlig utvikling
- Ha fokus på miljø/bærekraftig utvikling i kommunen generelt
- God nok økonomi knyttet til forvaltning av Næringsfondet (kraftfondet)
- Innen helse- og omsorg; ikke gjøre mere av det samme, men tørre å tenke nytt. Fra institusjon til hjemmebasert omsorg - Velferdsteknologi. Styrke fokus på forebygging og rehabilitering.
- Helhetlige grep på bedre effektivitet i kommunale prosesser – fremoverlent kommune
- Fokus på primærnæringenes utfordringer, landbruk, skogbruk, reindrift, landbrukets kulturlandskap. Rekruttering til primærnæringene.
- Klimaendringer som kan påvirke primærnæringene, primærnæringer under arealpress, press fra Forsvarets aktivitet/konflikt mellom vern og utvikling/annen bruk

4.2 Kommunens plansystem

Kommunens plansystem er viktig for en helhetlig prioritering av tiltak for de mål som er politisk vedtatt gjennom planene. Årsbudsjett og økonomiplan skal være planenes handlingsdel med prioriteringer av konkrete tiltak.

Planprogram for de enkelte kommunedelplanen setter rammen for hva planene skal utrede/inneholde, og hvordan medvirkningsprosessene organiseres.

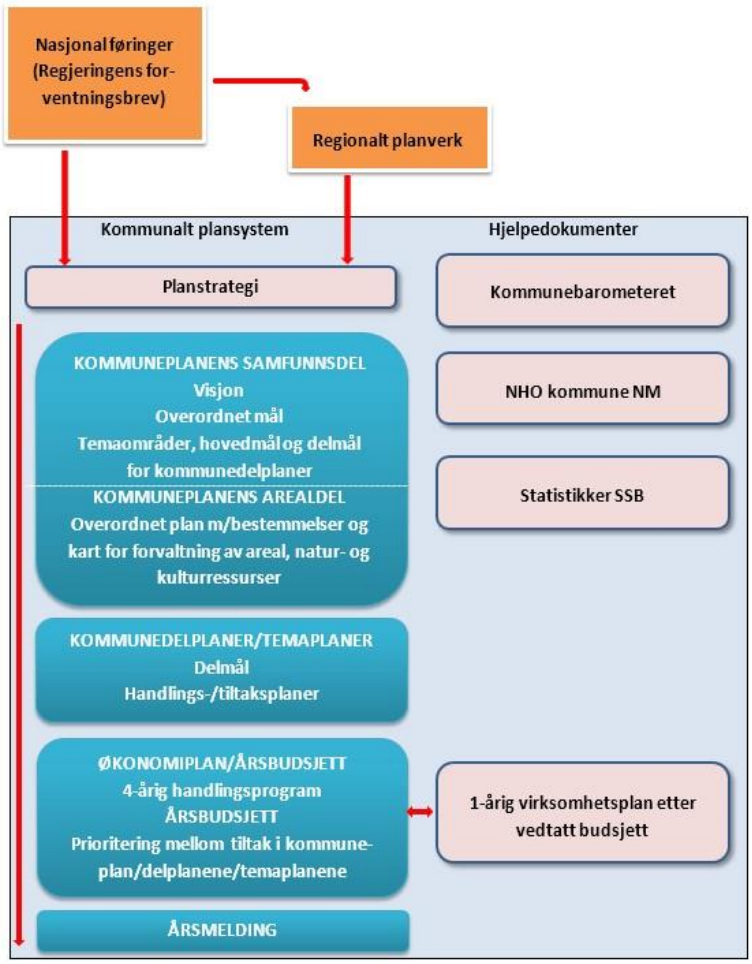

4.3 Konkrete planer

- **Kommuneplanens samfunnsdel**

Dagens plan har 12 temaområder. Disse må gjennomgås, noen er realisert, og nye utfordringer bør prioriteres. Det legges opp til å slå sammen nærliggende temaområder slik at en står igjen med færre satsingsområder.

- **Næringsplan**

Det utarbeides en ny næringsplan som omhandler flere områder, primærnæringene, reiseliv, grus- og mineralressurser som har fokus på tidsriktig tilrettelegging. En del av planen skal omhandle mulige ringvirkninger av forsvarssektorens aktivitet.

- **Klima og energiplan**

Denne ble vedtatt i 2010, og har flere tiltak som ikke er iverksatt/prioritert. Tas opp til revidering.

- **Idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og folkehelse**

Tiltaksdelen ble revidert i 2016, men planen bør tas opp til helhetlig revidering. Fokus på folkehelse i hele livsløpet, sektorovergripende. Må sees i sammenheng med folkehelseperspektivet i ny helse- og omsorgsplan.

- **Trafikksikkerhet og samferdsel**

Ny plan som også omhandler digital infrastruktur. Fokus på trafikksikkerhetstiltak, trygg skoleveg, gang- og sykkelveger, og et godt grunnlag for prioriteringer av et utfordrende og kostbart område.

- **Helse- og omsorgsplan**

Denne er under arbeid, og tar opp i seg flere tema/delområder som i dag er fragmentert. Fokus på folkehelse, nye grep i tjenesten, institusjon/hjemmebasert omsorg, velferdsteknologi.

- **Oppvekstplan**

Ny helhetlig plan for hele oppvekstområdet skole/barnehage. Fokus på innholdet i skole/barnehage som basis for vedlikehold/renovering/utvikling av bygg. Også fokus på trygg skoleveg.

- **Boligsosial handlingsplan**

Temaplan som revideres i tråd med endrede forutsetninger/samfunnsutvikling.

- **Kulturminneplan**

Bardu har mange kulturminner, samiske og norske, men det mangler en systematisk oversikt over disse. Viktig for fremtidig økonomiske prioriteringer, og muligheter for søke tilskudd. Kommunen har også gått inn i prosjektet "Kulturminnekompetanse I Kommunene."

	VED-TATT	RE-VIDERES.	18	19	20	21	ANSV	MERK!
KOMMUNEPLAN ETTER PBL								
Kommuneplan - samfunnsdel	2012	Ja		X			KS FSK	Revideres
Kommuneplan – arealdel	2017		X				KS PTU	Vedtas 2017
KOMMUNEDELPLANER ETTER PBL								
	VED-TATT	**REV.**	**18**	**19**	**20**	**21**	**ANSV**	**MERK!**
Næringsplan	2010	Ja	X				KS FSK	Ny k-delplan næring, reiseliv og landbruk/primærnæring påbegynnes 2018
Klima- og energiplan	2010	Ja		X			KS FSK PTU	Har stått urørt siden 2010

							OMS	
Idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og folkehelse	2009	2016	X				KS OMS	Sak 83/16. Handlingsdel rev. 2016. Ny
	VED-TATT	**RE-VIDERES.**	**18**	**19**	**20**	**21**	**ANSV**	**MERK!**
								rev. rev av hele planen.
Kommunedelplan vann og avløp	2017	NEI					KS PTU	Vedtatt av KS 2017
Trafikksikkerhet og samferdsel	NY		X				KS PTU	Ny k-delplan for trafikksikkerhet, samferdsel m.v. er ikke påbegynt. Ferdigstillelse 2019
Helse- og omsorgsplan	Ny		X				KS OMS	Ny samlet kdelplan for flere relaterte temaplaner under arbeid
Oppvekstplan	Ny		X				KS OMS	Ny samlet kdelplan (skole og barnehage) ikke påbegynt
TEMAPLANER								
Boligsosial handlingsplan	2013	Ja	X				KS OMS PTU	Består som temaplan, men revideres.
Læring for livet		Nei						Innarbeides i ny k-delplan oppvekst fra 2018
Smittevernplan	2009	Nei					OMS	Består som temaplan
Den kulturelle skolesekken		NEI					OMS	Består som temaplan

Kulturminneplan	Ny		X				KS FSK	Jmf. KS-vedtak 1/17.